

A 2016/2017. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

SZERB NYELV ÉS IRODALOM

SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP

Munkaidő: 60 perc

Elérhető pontszám: 30 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapra rá kell írni a borító tetején található kódszámot! Más jelzés, például a versenyző vagy az iskola neve, bélyegzője nem szerepelhet a feladatlapokon.

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz nem** használható! Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.

A VERSENYZŐ ADATAI

Kódszám:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:.....

.....

Az iskola címe: irsz.város

.....utcahsz.

Elért pontszám:

Erre az oldalra ne írjon!

Прочитајте пажљиво текст, па одговорите на питања.

Најбоље литерарно сведочење српске Голготе – мало познати роман Растка Петровића „Дан шести“

Песник, романсијер, путописац и есејиста, Растко Петровић се повлачио са српском војском кроз Албанију за време Првог светског рата. Око тридесет хиљада Расткових вршњака умрло је на том путу „Српске Голготе“. Он се од 1923. године налазио у дипломатској служби Краљевине Југославије. Са Милошем Црњанским, Станиславом Винавером, Момчилом Настасијевићем, писцима српске авангарде и другим српским писцима преобразио је српску књижевност: из њене реалистичко-натуралистичке овешталости уздигао је у круг светске књижевности. Његов роман „Дан шести“, до данас најпоестскији и најдраматичнији роман о страдању српске војске приликом провлачења кроз Албанију, објављен је тек четврт века након пишчеве смрти. Роман Дан шести, написан и завршен до 1935. године писац није доживео да види објављеног. Књига је издата тек десетак године после његове изненадне смрти у Вашингтону, кобног 15. августа 1949. године.

За релативно краткога свог века који је трајао нешто више од пет деценија, Растко Петровић, као дипломата по позиву, успео је да сачини дело које стоји у самом врху новије српске књижевности. Тек када се зарони у архив Министарства спољних послова Краљевине Југославије може се стећи увид колики је био свакодневни труд наших тада врло малобројних дипломатских службеника. Па ипак, поред свакодневне преданости послу, Растко Петровић је успео за непуне три деценије да напише дело које износи неколико томова (путопис „Африка“, књига песама „Откровење“, „Бурлеска Господина Перуна“, слободна интерпретација прасловенске митологије, проза „Људи говоре“), не убрајајући у његов опус велики број новинских текстова, особито у „Политици“ између два велика рата.

Песников пријатељ из давних предратних дана, Марко Ристић, назвао је Растков роман 1961. године роман-епопеја. Написао је то дело громадно, „широко замишљено као што се компоњују фреске и монументална платна“, наглашавајући да је реч о „једној уметничкој творевини која је до данашњег дана сачувала сву своју свежину и сву драж новине као о нечем што је и дан данас модерно и ново како по садржини, тако и по уметничком поступку.“

Пишући о самом себи, Растко Петровић, 1942. године, у трећем лицу каже: „Бежао је кроз Албанију, где је јео хлеб од буђи и где се грејао о туђе плећи... Могао си убити човека а да не одговараш, могао си умрети а да се нико на тебе ни не обазре... Видео је људе који су од глади, мучења, очајања, престали припадати људском роду, оне које су бацили у реку и оне који су већ трулели. Видео је хиљаде својих вршњака како бесциљно промичу кроз маглу, и како сваки час остављају за собом изнурене другове да умиру на друму...“ Албаније се, изгледа, ослободио тек кад је исписао роман „Дан шести“, назвавши га по библијској реченици: „И би вече и би јутро јутро, дан шести.“ Милан Дединац, пишчев вршњак сећа се како му је Растко једног јутра с краја 1935. донео рукопис да би га оставио издавачу Геци Кону, оног, последњег дана пред одлазак у Америку, из које се неће вратити... Роман ће изаћи тек 1961., а Растко Петровић ће тада већ почивати на грчком гробљу у Вашингтону, равнодушан према овој и другим неправдама које су му чињене.

Роман садржи неописива страдања српске војске и народа при повлачењу преко албанских гудура 1915. године, који су на том погубном путу масовно страдали од

зиме, арнаутског крволоштва и савезничке небриге, општег расула пред навалом немачко-аустријско-бугарских прогона.

С правом је речено да у европској књижевности о Првом светском рату нема драматичнијег и, рекли бисмо, фантастичнијег штива.

Српско наслеђе, август 1998. 8. број

(30 бодова)

Питања

1. Који историјски догађај називамо „Српском Голготом“? (2 бода)

.....
.....

2. Милош Црњански је један од истакнутих српских књижевника 20. века.

Наведи неколико наслова његових дела.

(2 бода)

.....
.....

3. Објасни наведене изразе. (3 бода)

деценија -

интерпретација -

фреска -

архив -

арнаутски -

4. Растко Петровић је поред М. Црњанског, М. Настасијевића и С. Винавера спадао међу авангардне писце. Наведи неке књижевно-уметничке правце унутар авангарде.

(3 бода)

.....

.....

.....

5. Којим послом се бавио Растко Петровић ?

(2 бода)

.....

6. Које моменте људског страдања приказује цитат из романа „Дан шести“? (3 бода)

.....

.....

.....

7. Како је Марко Ристић, пишчев пријатељ назвао дело Р. Петровића и због чега?

(3 бода)

.....

.....

.....

8. Из ког дела Библије, из које легенде је узео аутор цитат „И би вече, би јутро, дан шести“?

(2 бода)

.....

9. Објасни метафоричност наслова романа „Дан шести“. (4 бода)

.....

.....

.....

10. Који су били разлози тог нељудског страдања српске војске и народа? (3 бода)

.....

.....

.....

11. У наведеним речима су извршене гласовне промене. Које? Допиши их поред речи.

(3 бода)

бесциљно -

писцима -

српске -

књижевност -

Dolgozatát beadta: óra perckor

A dolgozat írását *felügyelő tanár* aláírása:

Elért pontszám:

30/

A dolgozatot *értékelő tanár* aláírása:

A felüljavítást végző OKTV *bizottsági tag/ok* aláírása:

1.)

2.)

A 2016/2017. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

SZERB NYELV ÉS IRODALOM

SZÖVEGALKOTÁSI FELADATLAP

Munkaidő: 180 perc

Elérhető pontszám: 70 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapra rá kell írni a borító tetején található kódszámot! Más jelzés, például a versenyző vagy az iskola neve, bélyegzője nem szerepelhet a feladatlapokon.

A szövegalkotási feladatok megoldásához íróeszközön kívül szöveggyűjtemény és egynyelvű szótár használható!

A szövegalkotási feladatlapot a versenybizottság értékeli központi javítási útmutató alapján.

A VERSENYZŐ ADATAI

Kódszám:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utcahsz.

Elért pontszám:

Erre az oldalra ne írjon!

АНАЛИЗА КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА

Својим друштвеним и породичним романима Јаков Игњатовић је захватио различите сфере из њему савременог живота Срба у Угарској. Укажите на узроке пропадања трговачког слоја у његовом роману „Вечити младожења”. Како је Игњатовић представио сукоб старије и млађе генерације у овом свом делу?

(50 бодова)

Јаков Игњатовић: Вечити младожења (одломци)

Варош У. је лепа варошица, крај Дунава. Господар Софроније Кирић или, да рекнемо, господар Софра, имао је кућу баш на најбољем месту. (...)

Господар Софра био је низак човек, но широк, темељан, јаких плећа и прсију, труп дугачак а ноге врло кратке, мало угнуте као левче, руке дугачке, јаке, види се да од детињства тешко ради. Појако грбав, повећи нос, очи велике, црне, јаки бркови и обрве, коса врана густа, цела глава као да је у Месопотамији изникла, импозантна, но би требало да је за њу знатна дужина осталог тела, та овако је само контраст. (...)

Госпођа Софија, или Сока Кирићка, више није млада, има велику децу, па је јошт и сад лепа, као млада морала је бити баш лепота. Лице оријентално, тако као што је кад ко намалао матер божију, а стас и сав створ дивотан.

Господар Софра помогао се за време ратова „Бунипарте“. Посао је добро ишао, „црних банака“ било је тма. Он је те банке држао у једном јаком зиданом лагуму, у кади и у бурету. И за времена проснило му се да банке дуго не држи, јер ће пасти, и сан се испунио, но господар Софра „благовремено“ купио је за те банке куће, земље, винограде, и почео је платном трговати. По томе наравно да је и добру кућу водио. Лако му је кад је пуна кућа. (...)

И Шамика, такав младић, опет се није могао оженити, не да није хтео, но баш није могао. Шамика у том разноврсном свом занимању није имао времена за науку. Али у оно доба учити се била је дужност сиромашног младића, а код имућног гдјекојег било је тек „племенита пасија“. Шамика је био на стану у кући градоначелника, у две лепо уређене собе. Јело се доносило из гостионице. Од куће је донео сав „service“ од сребра. Белих хаљина, веша сијасет. Па каквих ту нема у орманима хаљина, каквих капута, атила, фракова, „венедијанера“, каквих и колико панталона и чакшира, да је могао две недеље сваки дан мењати.

